

10.04.2006 / 75

6183 SAYILI AMME ALACAKLARININ TAHSİL USULÜ HAKKINDA KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER YÜRÜRLÜĞE GİRMİŞTİR

5479 Gelir Vergisi Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Özel Tüketim Vergisi Kanunu ve Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, 08/04/2006 tarih ve 26133 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanun ile 6183 sayılı Kanununda yapılan değişiklikler aşağıdaki gibidir:

I- RÜÇHAN HAKLARININ KULLANIMI DEĞİŞTİRİLMİŞTİR

5479 sayılı Kanunun 4'üncü maddesi ile 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 21'inci maddesinin birinci fıkrasının sonuna "**Genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim, harç ile vergi cezaları ve bunlara bağlı zam ve faizler için tatbik edilen hacizlerde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmü uygulanmaz.**" hükmü eklenmiş ve aynı maddenin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Borçlunun iflası, mirasın reddi ve terekenin resmi tasfiyeye tabi tutulması hallerinde amme alacakları imtiyazlı alacak olarak 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesinin üçüncü sırasında, bu sıranın önceliğini alan alacaklar da dahil olmak üzere tüm imtiyazlı alacaklar ile birlikte işleme tabi tutulur."

08/04/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu değişiklikler sonucunda, 21'inci madde hükmü aşağıdaki gibi olmaktadır.

Amme Alacaklarında Rüçhan Hakkı

Madde No : 21

Kapsam :

Üçüncü şahıslar tarafından haczedilen mallar paraya çevrilmeden evvel o mal üzerine amme alacağı için de haciz konulursa bu alacak da hacze iştirak eder ve aralarında satış bedeli garameten taksim olunur. **Genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim, harç ile vergi cezaları ve bunlara bağlı zam ve faizler için tatbik edilen hacizlerde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesi hükmü uygulanmaz.**

Rehinli alacaklıların hakları mahfuzdur. Ancak, gümrük resmi, bina ve arazi vergisi gibi eşya ve gayrimenkulün aynından doğan amme alacakları o eşya ve gayrimenkul bedelinden tahsilinde rehinli alacaklardan evvel gelir.

Borçlunun iflası, mirasın reddi ve terekenin resmi tasfiyeye tabi tutulması hallerinde amme alacakları imtiyazlı alacak olarak 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 206 ncı maddesinin üçüncü sırasında, bu sıranın önceliğini alan alacaklar da dahil olmak üzere tüm imtiyazlı alacaklar ile birlikte işleme tabi tutulur.

Madde de yapılan bu değişiklikler aşağıda belirtilmiştir.

- ⊗ 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde “Rehinden önce ihtiyatî veya icrai haciz bulunması hâlinde âmme alacağı dahil hiçbir haciz rehinden önceki hacze iştirak edemez.” düzenlemesi yer almaktadır. **Yapılan değişiklikle genel bütçeye gelir kaydedilen vergi, resim, harç ile vergi cezaları ve bunlara bağlı zam ve faizler için tatbik edilen hacizlerde** 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 268 inci maddesinin birinci fıkrasının bu son cümlesi hükmünün uygulanmayacağı, bu nitelikteki alacaklar da rehinli alacaklarla birlikte hacze iştirak edecek olup, haczedilen malın satılması sonucunda oluşan bedel, rehinli

alacaklarla birlikte garameten taksim edileceği hüküm altına alınmıştır. Bir başka deyişle, genel bütçeye giren gelirler açısından rehinli alacakların önceliği kaldırılmış bulunmaktadır.

⊗ 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun “Adi ve rehinli alacakların sırası” başlığını taşıyan 206’ncı maddesi aşağıdaki gibidir:

“Alacakları rehinli olan alacaklıların satış tutarı üzerinde, gümrük resmi ve akar vergisi gibi Devlet tekliflerinden muayyen eşya ve akardan alınması lazım gelen resim ve vergi o akar veya eşya bedelinden istifa olunduktan sonra rüçhan hakları vardır.

Bir alacak birden ziyade rehinle temin edilmiş ise satış tutarı borca mahsup edilirken her rehinin idare ve satış masrafı ve bu rehinlerden bir kısmı ile temin edilmiş başka alacaklar da varsa bunlar nazara alınıp paylaştırmada lazım gelen tenacübe riayet edilir.

Alacakları taşınmaz rehniyle temin edilmiş olan alacaklıların sırası ve bu teminatın faiz ve eklentisine şümulü Kanunu Medenin taşınmaz rehnine müteallik hükümlerine göre tayin olunur. (Ek: 29/6/1956 - 6763/42 md.) Alacakları gemi ipoteği ile temin edilmiş olan alacaklılarla gemi alacaklıları hakkında Türk Ticaret Kanununun bu cihetlere ait hususi hükümleri tatbik olunur.”

5479 sayılı Yasayla yapılan düzenleme sonucunda, borçlunun iflası, mirasın reddi ve terekenin resmi tasfiyeye tabi tutulması hallerinde amme alacaklarına imtiyazlı alacak hakkı tanınmaktadır.

II- ÜÇÜNCÜ ŞAHISLARDAKİ MENKUL MALLARIN, ALACAK VE HAKLARIN HACZİNE İLİŞKİN HÜKÜMLER DEĞİŞTİRİLMİŞTİR

5479 sayılı Kanunun 5’inci maddesi ile 6183 sayılı Kanunun 79’uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, 6’ncı maddesi ile de Kanununa aşağıdaki Geçici 9’uncu madde eklenmiştir. Yapılan değişiklikler 08/04/2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

MADDE 79 – Hamiline yazılı olmayan veya cirosu kabil senede dayanmayan alacaklar ile maaş, ücret, kira vesaire gibi her türlü hakların ve fiilen tutanak düzenlemek suretiyle haczi kabil olmayan üçüncü şahıslardaki menkul malların haczi, borçlu veya zilyed olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken gerçek ve tüzel kişilere, kurumlara haciz keyfiyetinin tebliği suretiyle yapılır. Tahsil dairesi tarafından tebliğ edilecek haciz bildirisini ile; bundan böyle borcunu ancak tahsil dairesine ödeyebileceği ve amme borçlusuna yapılacak ödemenin geçerli olmayacağı veya elinde bulundurduğu menkul malı ancak tahsil dairesine teslim edebileceği ve malın amme borçlusuna verilmemesi gerektiği, aksi takdirde amme borçlusuna yapılan ödemeler ile malın bedelini tahsil dairesine ödemek zorunda kalacağı ve bu maddenin üç, dört ve beşinci fıkra hükümleri üçüncü şahsa bildirilir. Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirileri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilir. Elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirileri; amme borçlusunun hak ve alacaklarının bulunabileceği bankaların şubelerine doğrudan veya mahallindeki tahsil dairesi aracılığı ile tebliğ edileceği gibi Maliye Bakanlığınca belirlenecek tutarın üzerindeki alacaklar için doğrudan bankaların genel müdürlüklerine de tebliğ edilebilir. Haciz bildirisini bankanın genel müdürlüğüne de tebliğ edilmiş ise tüm şubelerini kapsayacak şekilde beyanda bulunma yükümlülüğü bankanın genel müdürlüğüne aittir.

Haciz bildirisini tebliğ edilen üçüncü şahıs; borcu olmadığı veya malın yedinde bulunmadığı veya haczin tebliğinden önce borcun ödendiği veya malın tüketildiği ya da kusuru olmaksızın telef olduğu veya alacak borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu gibi bir iddiada ise durumu, haciz bildirisinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde tahsil dairesine yazılı olarak bildirmek zorundadır. Üçüncü şahsın süresinde itiraz etmemesi halinde, mal elinde ve borç zimmetinde sayılır ve hakkında bu Kanun hükümleri tatbik olunur.

Herhangi bir nedenle itiraz süresinin geçirilmesi halinde üçüncü şahıs, haciz bildirisinin tebliğinden itibaren bir yıl içinde genel mahkemelerde menfi tespit davası açmak ve haciz bildirisinin tebliğ edildiği tarih itibarıyla amme borçlusuna borçlu olmadığını veya malın elinde bulunmadığını ispat etmek zorundadır. Menfi tespit davası açılması halinde mahkemece bu Kanununun 10 uncu maddesinde sayılan türden teminat karşılığında takip işlemlerinin durdurulmasına karar verilebilir. Teminat, alacaklı tahsil dairesine verilir ve haciz varakasına dayanılarak haczedilir. Taraflar arasında teminata ilişkin olarak çıkan anlaşmazlıklar, takip işlemlerinin durdurulması hakkında kararı veren mahkeme tarafından çözümlenir. Davasında haksız çıkan üçüncü şahıs aleyhine, haksız çıktığı tutarın % 10'u tutarında ayrıca inkâr tazminatına hükmedilir.

Bu Kanun uyarınca kendisine tebliğ edilen ödeme emrine karşı dava açıp itirazında kısmen veya tamamen haksız çıkan üçüncü şahıs hakkında, menfi tespit davasının lehine sonuçlanması veya asıl amme borçlusunun takip konusu amme alacağını tamamen ödemiş olması halinde, bu Kanununun 58 inci maddesinin beşinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Üçüncü şahıs, haciz bildirisi üzerine yedi gün içinde alacaklı tahsil dairesine itiraz ettiği takdirde, alacaklı amme idaresi bir yıl içinde, üçüncü şahsın yaptığı itirazın aksini genel mahkemelerde açacağı davada ispat ederek, üçüncü şahsın İcra ve İflas Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebilir.

Menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde değeri ödenir. Üçüncü şahısların genel hükümler gereğince asıl borçluya rücu hakları saklıdır."

"GEÇİCİ MADDE 9 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanununun 79 uncu maddesine göre tebliğ edilen haciz bildirisine süresinde itiraz etmemiş olan ancak haciz bildirisinin tebliğinden itibaren 79 uncu maddede düzenlenen bir yıllık dava açma süresi

geçmemiş bulunan üçüncü şahıslarca, kalan süre içinde menfi tespit davası açılabilir.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla, bu Kanun uyarınca düzenlenen ödeme emrine itiraz etmiş ve kısmen veya tamamen itirazı reddolunan üçüncü şahıslardan; menfi tespit davası açma hakkı bulunmayanlar ile takip konusu amme alacağının asıl amme borçlusuna tarafından ödenmiş olması nedeniyle borçlu sıfatı sona ermiş olanlardan, bu Kanununun 58 inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca hesaplanmış ve tahsil edilmemiş olan haksız çıkma zammının tahsilinden vazgeçilir."

6183 sayılı yasanın 79'uncu maddesinde yapılan değişiklik ile eklenen geçici 9'uncu madde sonucunda;

- ⊗ Eskiden olduğu gibi, üçüncü şahıslardaki menkul malların, alacak ve hakların haczi kurumlara haciz keyfiyetinin tebliği suretiyle yapılacaktır.
- ⊗ Yeni getirilen düzenleme ile tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, **posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilecek ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilecektir.** Elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.
- ⊗ Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri; amme borçlusunun hak ve alacaklarının bulunabileceği bankaların şubelerine doğrudan veya mahallindeki tahsil dairesi aracılığı ile tebliğ edileceği gibi Maliye Bakanlığınca belirlenecek tutarın üzerindeki alacaklar için doğrudan bankaların genel müdürlüklerine de tebliğ edilebilecektir. Haciz bildirisi bankanın genel müdürlüğüne de tebliğ edilmesi halinde ilgili bankanın tüm şubelerini kapsayacak şekilde beyanda bulunma yükümlülüğü bankanın genel müdürlüğüne ait olacaktır. Dolayısıyla sorumluluk Banka Genel Müdürlüğüne bırakılmıştır.
- ⊗ Eskiden olduğu gibi haciz bildirisi tebliğ edilen üçüncü şahıs; borcu olmadığı veya malın yedinde bulunmadığı veya haczin

tebliğinden önce borcun ödendiği veya malın tüketildiği ya da kusuru olmaksızın telef olduğu veya alacak borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu gibi bir iddiada ise durumu, haciz bildirisinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde tahsil dairesine yazılı olarak bildirmek zorundadır. Üçüncü şahsın süresinde itiraz etmemesi halinde, mal elinde ve borç zimmetinde sayılacağından borcu ödemek zorunda kalacaktır.

- ⊗ Yeni yapılan düzenleme ile **herhangi bir nedenle itiraz süresinin geçirilmesi halinde, haciz bildirisinin tebliğinden itibaren bir yıl içinde genel mahkemelerde** menfi tespit davası açılarak haciz bildirisinin tebliğ edildiği tarih itibarıyla amme borçlusuna borçlu olunmadığı veya malın elinde bulunmadığı ispat edilebilecektir. **Menfi tespit davası açılması** halinde mahkemece 6183 sayılı yasanın 10'uncu maddesinde sayılan türden teminat karşılığında takip işlemlerinin durdurulmasına karar verilebilecektir. Teminat, alacaklı tahsil dairesine verilecek ve haciz varakasına dayanılarak haczedilecektir. Taraflar arasında teminata ilişkin olarak çıkan anlaşmazlıklar, takip işlemlerinin durdurulması hakkında kararı veren mahkeme tarafından çözümlenecektir. **Davasında haksız çıkan üçüncü şahıs aleyhine, haksız çıktığı tutarın % 10'u tutarında ayrıca inkâr tazminatına hükmedilecektir.**
- ⊗ Kendisine tebliğ edilen ödeme emrine karşı dava açıp itirazında kısmen veya tamamen haksız çıkan üçüncü şahıs hakkında, **menfi tespit davasının lehine sonuçlanması veya asıl amme borçlusunun takip konusu amme alacağını tamamen ödemiş olması halinde**, reddolunan miktardaki amme alacağı % 10 zamlı tahsil edilmeyecektir.
- ⊗ Haciz bildirisi üzerine yedi gün içinde alacaklı tahsil dairesine itiraz edildiği takdirde, alacaklı amme idaresi de **bir yıl içinde**, üçüncü şahsın yaptığı itirazın aksini genel mahkemelerde açacağı davada ispat ederek, üçüncü şahsın İcra ve İflas Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebilecektir.
- ⊗ Eskiden olduğu gibi menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde değeri ödenecektir. Ancak, genel hükümler gereğince asıl borçluya rücu edilebilecektir.

Getirilen menfi tespit davası imkanından, 6183 sayılı yasaya eklenen geçici 9'uncu madde uyarınca 08/04/2006 tarihinden önce tebliğ edilen haciz bildirisine süresinde itiraz edilmemiş ise, haciz bildirisinin tebliğinden itibaren 79 uncu maddede düzenlenen bir yıllık dava açma süresi geçmemiş bulunan üçüncü şahıslarca, kalan süre içinde menfi tespit davası açılacaktır. Bu olanaktan yararlanabilmek için haciz bildirisinin 08/04/2005 tarihinden sonra tebliğ edilmiş olması ve süresinde itiraz edilmemiş olması gerekmektedir. Ayrıca dava açma süresi olan haciz bildirisinin tebliğ edildiği tarihten itibaren bir yıl da geçmemiş olmalıdır.

6183 sayılı yasaya eklenen geçici 9'uncu madde uyarınca 08/04/2006 tarihi itibarıyla, düzenlenen ödeme emrine itiraz eden ve **itirazı kısmen veya tamamen reddolunan** üçüncü şahıslardan; **menfi tespit davası açma hakkı bulunmayanlar** ile **takip konusu amme alacağının asıl amme borçlusu tarafından ödenmiş olması nedeniyle borçlu sıfatı sona ermiş olanlardan**, 6183 sayılı yasanın 58' inci maddesinin beşinci fıkrası uyarınca hesaplanmış ve tahsil edilmemiş olan haksız çıkma zammının tahsilinden vazgeçilecektir. Yapılan bu düzenleme ile maddede belirtilen şartların mevcudiyeti halinde tahsil edilmeyen % 10 oranındaki gecikme zammının tahsilinden vazgeçilerek bir nevi af getirilmiştir.

Saygılarımızla...